

Polletni obračun in uspeh poslovanja v juniju

Krepko smo že zakoračili v drugo polovico leta in že delamo napovedi, kako bomo zaključili poslovno leto.

Za prvo polletje smo ugotovili pozitivne rezultate, ki so bili posledica zadovoljivega izpolnjevanja planskih obveznosti. Seveda so bili rezultati posameznih temeljnih organizacij različni, odvisni od pogojev gospodarjenja. Za delovno organizacijo so osnovni podatki v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta naslednji:

	Indeksi rasti
Celotni prihodek	140
Materialni stroški	142
Amortizacija	175
Splošna in skupna poraba	139
Čisti dohodek	131
Osebnih dohodkov	133
Ostanek čistega dohodka	125

Vidimo, da smo kljub visokemu porastu materialnih stroškov in amortizacije dosegli poslovne rezultate, ki so boljši od doseženih v istem obdobju lanskega leta. Količinska proizvodnja je 1% zaostajala za planom, vrednostna proizvodnja pa je presegla za 10% plan. V prvem polletju smo 100% dosegli planirano povprečno prodajno ceno, medtem ko je količina prodanih izdelkov 2% pod planom.

Kot sem že omenila, so stroški poslovanja vsak mesec večji, kar je posledica podražitev osnovnih surovin in energije. Odmiki dejanskih nabavnih cen materiala od planiranih, ki jih ugotavljamo vsak mesec, so v stalnem porastu.

Zaradi dviga splošne obrestne mere v marcu je močno porastel delež dohodka za obresti, saj smo velik koristnik kratkoročnih kreditov. Amortizacija po predpisanih stopnjah je porasla 105%, v skupnem znesku pa 75%, kar je stroške poslovanja povečalo, na drugi strani pa nam koristi pri investicijskih vlaganjih. Osebnih dohodkov smo izplačevali v okviru dogovora, izkazujemo sicer 1,53% prekoračitev glede na doseženi primerljivi dohodek, kar pa je posledica nedoseganja konvertibilnega izvoza v prvem polletju. Realizirali smo namreč le 946.804 \$ konvertibilnega izvoza, kar je 38% planiranega, in

le 62% v primerjavi z doseženim v lanskem prvem polletju. S tem se je delež izvoza v celotnem prihodu zmanjšal, kar je vplivalo na manjšo dovoljeno maso za izplačilo osebnih dohodkov. Ker pa pričakujemo v drugem polletju znatno večji izvoz, se bo razmerje izvoza v celotnem prihodu bistveno popravilo.

Rezultati posameznih tozdov so zelo različni. Največji ostanek čistega dohodka izkazuje tozd Sidrne verige, sledi ji Verigarna in Vzdrževanje. Zaskrbljujoč je rezultat tozd Vijakarna, ki je bistveno drugačen od preteklega leta, kar je posledica različne strukture prodaje. V prvem polletju ni bilo izvoznih naročil, še zlasti velikih serij lesnih vijakov. Nekoliko se je rezultat povečal v juniju, ko je bilo prodanih več iver vijakov. V tozdu TIO izkazujemo 6.549 tisoč din izgube. Sprejeti sanacijski program izvajamo šele od 1. avgusta dalje. Osnovni cilj kratkoročnih ukrepov v tozdu TIO je doseganje realizacije v višini 15 milijonov din. S takim obsegom proizvodnje bi izgubo do konca leta znižali na 0. Tozd Sidrne verige izkazujejo zelo ugoden poslovni rezultat, kar je posledica izvajanja sprejetega sanacijskega programa v lanskem letu. Uredili so se dohodkovni odnosi na internem trgu.

Ob obravnavi periodičnega obračuna dajemo pregled nad osnovnimi kazalci poslovanja:

Tozd	Dohodek na delavca din	Akumulacija v primer. z. doh. %	Neto OD na delavca
Vijakarna	206.192	1,7	11.023
Verigarna	269.812	6,6	11.372
Sidrne verige	384.914	14,8	13.048
Kovačnica	312.109	8,8	12.756
Orodjarna	341.720	4,5	13.925
Vzdrževanje	234.370	13,4	13.562
TIO	234.478	—	12.771
DSSS	155.771	—	15.090

Stopnja akumulacije je bila največja v tozdu Sidrne verige in Vzdrževanju. Dohodek na delavca je največji v tozdu Sidrne verige. V primerjavi s preteklim letom je manjši v Vijakarni za 9%, v ostalih tozdih je večji.

Julijski rezultati kažejo na delno upadanje poslovnega rezultata, saj je doseženi ostanek čistega dohodka v višini din 1.863.523 manjši od povprečno doseženega v preteklih mesecih.

Slabši rezultat je bil dosežen v Vijakarni in TIO. Že sama realizacija je bila manjša od planirane, prisotno pa je bilo tudi preseganje planskih lastnih cen v proizvodnji. Delno so se povečale zaloge. Pri tem smo višjih zalog materiala pravzaprav veseli, ker je oskrba problematična. Negativno pa je povečanje zalog nedovršene proizvodnje, ker zahteva večje angažiranje obratnih sredstev. Zaloge polizdelkov so ostale na isti ravni, gotovi izdelki pa so večji le v tozdu Sidrne verige v primerjavi z junijem. Tudi v tozdu TIO so zaloge v juliju delno že padle.

Problem pomanjkanja virov obratnih sredstev je že dalj časa prisoten. V zvezi s tem se pripravljata vrsta ukrepov. Na eni strani so to zunanji, še bolj pomembni pa so notranji ukrepi. Ker imamo pretežni del zaloga pokrit s kratkoročnimi viri, bomo skušali del teh nadome-

stiti z dolgoročnimi krediti za obratna sredstva. Pri tem računamo na pomoč Interne banke Slovenskih železarn in LB — Temeljne banke Gorenjske. Znotraj delovne organizacije pa moramo še naprej skrbeti za znižanje vseh vrst zaloga in s tem pospešiti obračanje sredstev. To nas bo pripeljalo k racionalnejšemu gospodarjenju, ki se bo nedvomno kazalo tudi v poslovnih rezultatih.

Marjana Kozamernik

Poslovanje Slovenskih železarn I.—VI. 1982

Splošne gospodarske razmere so vplivale tudi na dogajanja v poslovanju Sozda Slovenske železarne. Na eni strani so to razmere v zunanjetrgovinskem poslovanju in deviznem režimu pri nas, na drugi strani pa porast cen. Že v prvem polletju so cene dosegle tak nivo, kot je bil predviden do konca leta.

Kljub težavam pri uvozu pa je bila blagovna proizvodnja dosežena v zadovoljivem obsegu. To sicer ne velja za proizvodnjo surovega železa, pač pa za proizvodnjo surovega jekla.

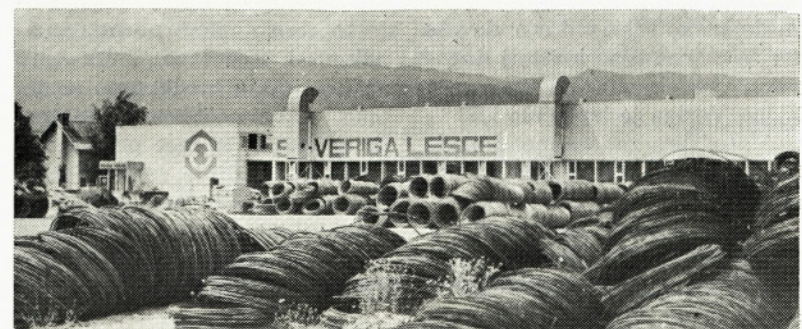
V okviru predelave sta Veriga in Plamen proizvedla večjo količino izdelkov kot lani v istem obdobju, Tovil in Žična pa nekaj manj. Oskrba s surovinami je bila razmeroma zadovoljiva, kar je pravzaprav čudno, saj je v ostalih panogah industrije stalno prisotno pomanjkanje surovin. Konjunktura na domačem trgu še vedno traja, tako da velikemu povpraševanju po jeklu ni bilo možno ustreči. Prodane količine so bile večje za 3% in gre ostali del povečanja vrednosti prodaje (25%) na račun višjih cen. To smo predelovalci vsekakor občutili v svojem poslovnem rezultatu.

Izvoz v Slovenskih železar-

nah se je letos bistveno povečal, kar pa seveda za Verigo ne velja. Največji porast izvoza je dosegla Železarna Jesenice. Uvoz se je povečal v manjši meri kot je porastel izvoz. V Verigi je bil uvoz večji kot izvoz, kar za nas ni značilno, saj smo bili v zunanjetrgovinski bilanci vedno aktivni. Uvozili smo namreč večje količine žice iz Poljske na osnovi izvoza, doseženega lani v drugem polletju. Letošnji izvoz pa je krepko zaostajal in bo večji del realiziran v drugem polletju. Čeprav se je zunanjetrgovinska bilanca gibala v sprejemljivih okvirih, tega ne moremo trditi za devizno bilanco. Vzroki so v velikih deviznih odlivih, ki nastajajo zaradi pokrivanja deviznih obveznosti mimo uvoza (združevanje deviz, dolgovi).

Konec prvega polletja je bilo v Slovenskih železarnah zaposlenih 18.153 delavcev, kar je 2% več kot lani v prvem polletju. Število zaposlenih se je največ povečalo v Železarni Ravne. Osebnih dohodkov so porasli za 24%, seveda spet različno po posameznih delovnih organizacijah. Podatki o povprečnih osebnih dohodkih so naslednji (din na zaposlenega).

(Nadaljevanje na 2. strani)

Novo skladišče

Proizvodnja v juniju in avgustu

V juliju smo proizvedli 956 ton izdelkov, kar je 14% manj, kot je bilo predvideno. Odpremljena količina izdelkov zaostaja 3% za proizvodnjo. Tudi vrednostno zaostaja eksterna proizvodnja za predvideno v planu, in sicer za 6%.

Tozd Vijakarna vrednostno in količinsko plana ni dosegla. Zaradi spremenjene strukture proizvodnje lesnih vijakov v korist iver vijakov je bilo manj izkoriščenih kapacitet pri lesnih vijakih 3,1—3,5 in 5,1—6,0 ter zaradi okvar strojev pri krovnih vijakih, pri hanger vijakih pa zaradi pomanjkanja delovne sile. Odprema je bila sorazmerno proizvodnji dosežena 79%.

Tozd Verigarna je vrednostno in količinsko plan presežla. Največje je preseganje pri proizvodnji za interni trg, vendar ta predstavlja majhen delež v skupni proizvodnji. Pomemben delež predstavljajo verige z grabeži in snežne verige za osebna vozila, pri katerih pa plan ni dosežen zaradi problemov pri kalibriranju in cinkanju. Zaradi pomanjkanja materiala plan ni bil dosežen pri visokoodpornih verigah 4,6—8,9, zaradi termične obdelave pa pri zaščitnih verigah in pri visokoodpornih verigah nad 9,0. Odprema je 15% nad planom in 15% višja od proizvodnje.

V tozdu Sidrne verige eksterna proizvodnja vrednostno in količinsko zaostaja za planirano, medtem ko je interna proizvodnja vrednostno 17% nad planom. Vzroki za nizko doseganje plana so predvsem v pomanjkanju materiala, posebno pri sidrskih verigah z mostičkom nad Ø 40, pri visokoodpornih verigah 14—18 in elektrovarjenih metrskih 13 do 26. Pomemben delež predstavljajo sidrne verige z mostičkom 27—39 in visokoodporne verige nad 19, pri katerih je

plan presežen. Odprema zaostaja za proizvodnjo za 31% in je dosežena komaj 41% glede na plan.

Tozd Kovačnica je proizvodni plan presežla za 2%, planske obveznosti pa niso dosežene pri interni proizvodnji. Plan ni dosežen pri dvoverzičnih transporterjih zaradi pomanjkanja visokoodpornih verig in pri škopcih zaradi pomanjkanja kapacitet. Pomemben delež v proizvodnji predstavljajo odkovki serijske izdelave, žične vrvi in bremenske verige. Odprema je 2% nad planom in je enaka proizvodnji.

Orodjarna je presežla planske obveznosti za 21%.

V Vzdrževanju je plan vrednostno dosežen 99%, precej slabše je doseganje plana pri eksterni proizvodnji, ki je za Vzdrževanje manj pomembna.

V tozdu TIO je proizvodni plan vrednostno dosežen le 69%. Vzroki za tako nizko doseganje plana so predvsem pomanjkanje materiala in kapacitet, posebno pri pnevmatskih cilindrih premera 50, 63—80, 100—125, pri pnevmatskih razvodnikih NV 6 in 10 ter zaradi pomanjkanja naročil pri pnevmatskih stiskalnicah in hidravličnih elementih. Odprema je vrednostno dosežena 90% glede na plan.

V mesecu avgustu je bila količinska proizvodnja v vseh

Vrednostna proizvodnja za julij

v 000 din

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	21.707	21.072	97	6	39	650	21.713	21.111	37
Verigarna	32.107	33.612	105	848	1.227	145	32.955	34.839	106
Sidrne verige	18.575	14.879	80	22.491	26.364	117	41.066	41.243	100
Kovačnica	17.818	18.307	103	7.505	4.802	64	25.323	23.109	91
Orodjarna	125	210	168	6.323	7.642	121	6.448	7.852	122
Vzdrževanje	152	23	15	8.263	8.182	99	8.415	8.205	98
TIO	12.730	8.759	69	—	—	—	12.730	8.759	69
DO VERIGA	103.214	96.862	94	45.436	48.256	106	148.650	145.118	98

tozdih pod planom. Proizvedli smo 957 ton izdelkov, kar je 13% manj, kot je bilo planirano. Odprema je bila 3% nad planom in 19% višja od proizvodnje.

V Vijakarni je bil količinsko v kg plan dosežen 86%, komadno pa 81%. Izpad proizvodnje je bil zaradi letnih dopustov, deloma pa zaradi spremenjene strukture proizvodnje lesnih vijakov v korist iver vijakov. Odprema je 6% nad planom in za 23% višja od proizvodnje.

Tudi v Verigarni plan količinsko in vrednostno ni bil dosežen. Izostala je finalizacija snežnih verig zaradi napačno dobavljenih kavljev iz Kovačnice. Pomemben delež v proizvodnji predstavljajo ročno in strojno varjene opremljene verige 4,6—8,9, strojno varjene metrske verige 4,6—8,9 in nad 9. Pri teh izdelkih je bil prese-

žen proizvodni plan. Odprema je višja od planirane za 19% in za 31% višja od proizvodnje.

V tozdu Sidrne verige so vrednostno presežli proizvodni plan, količinsko pa ni bil dosežen. Glavni vzroki za nedoseganje plana so pomanjkanje materiala in okvare strojev. Odprema je za 7% višja od proizvodnje, glede na plan pa je bila dosežena 87%.

Kovačnica je količinski proizvodni plan dosegla v višini 85%. Vrednostno je plan eksterne proizvodnje presežen za 4%, medtem ko je pri interni proizvodnji vrednostno plan dosežen le 68%. Pomemben delež predstavljajo odkovki serijske izdelave, bremenske verige, škopci — pri teh izdelkih

je tudi plan presežen. Pri dvoverzičnih transporterjih plan ni bil dosežen zaradi neizdobavljenih visokoodpornih verig iz tozda Sidrne verige. Vzrok za manjšo proizvodnjo je tudi pomanjkanje kapacitet in delovne sile ter popravilo stroja za obrezovanje. Odprema je bila dosežena 90% glede na plan, bila pa je višja od proizvodnje za 6%.

Tozd Orodjarna in Vzdrževanje sta presežli plan interne proizvodnje.

Proizvodni plan v tozdu TIO je vrednostno presežen za 27%, s tem je nadoknaden izpad proizvodnje v prejšnjem mesecu. Odprema je vrednostno presežena za 19%, od proizvodnje pa je nižja za 5%.

Marija Novak

Količinski in vrednostni podatki so prikazani v naslednji tabeli:

Količinska proizvodnja za julij v tonah

Tozd	Eksterna proizvod.			Interna proizvod.			Skupna proizvod.		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	261	221	85	—	—	—	261	221	85
Verigarna	386	400	104	2	8	400	388	408	105
Sidrne verige	310	182	59	729	660	91	1.039	842	81
Kovačnica	150	153	102	51	34	67	201	187	93
DO VERIGA	1.107	956	86	782	702	90	1.889	1.658	88

Sodelavci iz Verižne kovačnice

Količinski in vrednostni podatki so prikazani v naslednji tabeli

Količinska proizvodnja za avgust v tonah

Tozd	Eksterna proizvod.			Interna proizvod.			Skupna proizvod.		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	261	224	86	—	—	—	261	224	86
Verigarna	386	353	91	2	—	—	388	353	91
Sidrne verige	310	253	82	729	670	92	1.037	923	89
Kovačnica	150	127	85	51	44	86	201	171	85
DO VERIGA	1.107	957	86	782	714	91	1.889	1.671	88

OBVESTILO REKREATIVCEM

S prvim tednom v oktobru bomo pričeli z redno rekreacijsko vadbo v telovadnici osnovne šole v Lescah. Dnevi in ure vadbe bodo enako kot v lanskem letu, torej:

ponedeljek — 20.—22. ure
moški
četrtek — 18.30—20. ure
moški
četrtek — 20.—21.30 žen-ske

(Nadaljevanje s 1. strani)

	jan.-jun. 1982	junij 1982
Železarna Jesenice	13.953	13.280
Železarna Ravne	13.894	13.951
Železarna Štore	13.444	13.866
Veriga	12.800	13.221
Plamen	13.613	13.495
Tovil	12.396	11.280
Žična	11.208	12.424
Metalurški inštitut	16.687	18.980
DSSS SOZD SŽ	20.252	21.381
DSSS IB SŽ	18.436	18.723

Če primerjamo dovoljeno rast osebnih dohodkov glede na določila družbenega dogovora in dejansko rast, vidimo, da vse tri železarne niso kršitelj dogovora, predelovalci pa vsi razen Žične. Veriga je izplačala 1,53% več sredstev za osebne dohodke, kot bi jih smela, kar pa bomo do konca leta poravnali.

Dohodkovna uspešnost v Slovenskih železarnah je padla pod normalno mejo. Pojavile so se večje izgube, ki znašajo 237 milijonov din, kar je deset-

krat več kot lani v prvem polletju. Železarna Jesenice je dosegla izgubo na ravni DO. Kaže se, da so železarne manj uspešne od predelave. Velik vpliv na to imajo nedvomno cene, tako nabavne kot prodajne. Drug vzrok je rast produktivnosti, ki se giblje veliko počasneje od pričakovane. Naši razvojni plani se ne uresničujejo v taki meri, kot bi si želeli, kar bistveno vpliva na proizvodnjo.

Marjana Kozamernik

Vrednostna proizvodnja za avgust

v 000 din

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	21.707	20.220	93	6	13	217	21.713	20.233	93
Verigarna	32.107	28.240	88	848	851	100	32.955	29.091	88
Sidrne verige	18.575	20.038	108	22.491	24.655	110	41.066	44.693	109
Kovačnica	17.818	18.565	104	7.505	5.126	68	25.323	23.691	94
Orodjarna	125	120	96	6.323	6.955	110	6.448	7.075	110
Vzdrževanje	152	6	4	8.263	9.613	116	8.415	9.619	114
TIO	12.730	16.172	127	—	—	—	12.730	16.172	127
DO VERIGA	103.214	103.361	100	45.436	47.213	104	148.650	150.574	101

Kljub težavam korakamo naprej

V obdobju zadnjih desetih let, nekako od leta 1970 je bilo v DO čutili intenzivno investicijsko dejavnost. To dejavnost bi lahko v grobem razdelili v tri področja:

— povečanje proizvodnih prostorov, delno pogojenih s tehnološkimi zahtevami proizvodnje;

— reševanje energetske problematike in

— skrb za varstvo okolja.

Iz naslova, povečanje proizvodnih prostorov, omenimo najprej delno povečanje in rekonstrukcijo prostorov Vijakarne in Verigarne v letu 1974. To povečanje je omogočilo predvsem tehnološko smiselnejšo prerazporeditev strojnega parka. Istega leta je bila v obratu Sidrnih verig, zaradi novo nabavljene opreme, povečana hala žarilnice. V obdobju 1974 do 1976 je bila zgrajena nova hala Kovačnice in opremljena v glavnem s stroji iz ČSSR. V istem obdobju je bil zgrajen tudi objekt t. im. »priprave materiala I«, to je pripravo vlečene žice za potrebe Vijakarne in Verigarne. Z izgradnjo tega objekta smo dosegli dva cilja: izločitev kemijskega postopka čiščenja žice s H_2SO_4 ter tipizirano obliko in težo kolobarjev pripravljenih žic, kar se je odrazilo v boljšem časovnem izkoriščanju strojnega parka v Vijakarni in Verigarni. V letu 1977 je bila zgrajena plinska postaja, oziroma točneje uparjalna postaja za propan, ki je potreben v tehnološkem procesu termične obdelave raznih izdelkov v sodobnih pečeh.

Z izgradnjo objekta »priprava materiala II« v letu 1978 za potrebe obrata Sidrne verige smo dokončno izločili kemično obdelavo materiala iz tehnološkega procesa. V letu 1977 smo pričeli z izgradnjo nove hale za potrebe Orodjarne in tozda TIO v približni izmeri 10.000 kv. metrov, kjer pa so všteti tudi trenutni skladišni prostori Vijakarne in Verigarne. V sestavu objekta je zgrajeno tudi predpisano zaklonišče. Objekt je bil vseljiv v letu 1980, s čimer so bili dani vsi pogoji za smotrno razporeditev strojnega parka in nemoteno odvijanje proizvodnih postopkov.

Ne nazadnje je treba omeniti tudi postavitev novega gasilskega stolpa in pa asfaltiranje vseh življenjsko važnih transportnih poti v tovarni.

Pri reševanju energetskih vprašanj moramo pričeti z gradnjo nove kotlovnice v letu 1972, ki ima trenutno zmogljivost 12 Gcal/h. Največji od instaliranih kotlov 5 Gcal je kurjen z zemeljskim plinom, v pripravi pa je tudi preureditev ostalih kotlov na kurjenje z zemeljskim plinom. V letu 1979 je šla v pogon nova kompresorska postaja, ki pokriva potrebe cele DO.

V obdobju 1974/1978 je bil zgrajen glavni energetski kolektorski kanal s stranskimi odcepi do posameznih porabnikov. V kolektorju so nameščeni napajalni kabli, telefonski kabli, cevovodi hladne in tople vode ter vodi komprimiranega

zraka. S tem je ustvarjen red in preglednost nad temi energetskimi mediji. Istočasno je bil pod energetskim kolektorjem zgrajen tudi primarni zbiralni kanalizacijski kanal, ki bo v končni fazi priključen na komunalni kanalizacijski sistem.

V letu 1973 smo pričeli s preurejanjem visokonapetostnega napajanja tovarne in smo prešli iz 10 na 20 kV sistem. To je potegnilo za seboj rekonstrukcijo in tipiziranje vseh obstoječih transformatorskih postaj. Zamenjana je bila kompletna visokonapetostna oprema, prav tako nizkonapetostni razvod in del avtomatske kompenzacije jalove energije. Izvedena je bila tudi visokonapetostna povezava vseh transformatorskih postaj v elektroenergetsko zanko, kar omogoča krožno napajanje in s tem najmanjše možne zastoje v proizvodnji.

V zadnjem času smo pričeli tudi z ukrepi za zmanjševanje konične električne moči, ki se je približala meji 3000 kW. Z avtomatskim kontroliranim izklapljanjem posameznih neugodnih porabnikov smo konično obremenitev zmanjšali za 400—450 kW. To predstavlja lep mesečni prihranek za DO, hkrati pa se odraža tudi navzven, kjer je v kritičnih obdobjih obremenitev omrežja enakomerna.

Kot vsestranski uspeh je tudi uvedba zemeljskega plina v tovarni za potrebe proizvodnih procesov. V ta namen smo v letu 1979 zgradili razvodno mrežo po tovarni in 15. septembra 1979 smo že imeli v tovarni ZP. Danes praktično vse naše industrijske peči (v Kovačnici, v Sidrnih verigah, kotlovnica), ki so prej obratovale na mazut, obratujejo z ZP. Prednosti so neizpodbitne glede na čistejšo delo, lažjo regulacijo, varstvo okolja in tudi zaradi varčevanja s tekočimi gorivi.

Kot prispevek k varstvu okolja naj omenimo samo dva primera, ki sta zajeta že v dosedanem opisu, in sicer odprava kemičnih postopkov čiščenja materiala pred njegovo uporabo v proizvodnji. Namensto kemičnega smo prešli na mehanski način čiščenja površine materialov. S tem smo lahko ukinitili lužilnico, kjer smo za čiščenje uporabljali žvepleno kislino, nevtralizacija odpadnih voda iz lužilnice pa je povzročala nemalo težav.

Drugi tak poseg je zamenjava mazuta z zemeljskim plinom. Dim in plini peči, kurjenih z mazutom, so vsebovali velike količine SO_2 , pri ZP pa tega praktično ni, kar se odraža tudi v bližnji okolici tovarne.

Na koncu moramo vsekakor omeniti še investicijo v izvajanje, to je nova galvanika s pripadajočo čistilno napravo za odpadne vode.

Izgradnjo nove galvanike so narekovali neprimerni prostori obstoječe galvanike in nemogoči pogoji dela v njej. Tudi v tehnološkem smislu bo storjen korak naprej, saj bomo prešli od cianidnih na kisle elektroli-

te, sam proizvodni proces pa bo v celoti avtomatiziran, oziroma na eni od obeh galvanjskih linij polavtomatiziran. S poizkusnim obratovanjem prve linije računamo v teku enega do dveh mesecev.

Samo čistilno napravo, ki jo gradimo istočasno, sestavlja dejansko dve enoti: nevtralizacija odpadnih voda iz galvanike in tako imenovana cepilna naprava za zaoiljene vode in emulzije iz vseh proizvodnih obratov. Drugače bi lahko te-

Alkoholno omamljen človek

Nihče ne bi rad rekel za nekoga, da je alkoholik, pa naj si bo to njegova žena ali mož, brat, sestra, mati, oče, hči, sin, sorodnik, prijatelj, sodelavec, predpostavljeni, kljub temu da vidi, da njegovo pitje ne vodi k dobremu koncu. Kopicijo se težave, razočaranja ob njem se množijo, življenje postaja puščobno, morda celo neznosno ali grozovito nečloveško. Radi bi alkoholiku pomagali in kaj pametnega ukrenili, da se spet uredi, pa se ne odločite. Sicer je najmanj verjetno, da bi to bral kdo, ki čezmerno pije in ki ima težave zaradi tega. Če pa ste to vi in to proti pravilu berete, vam hočem prikazati samoučiujoče učinke omamljanja z alkoholom in vam pomagati, da spremenite svoj odnos do pitja.

Problem alkoholizma je zelo pereč in oči bi si zastiral, kdor ne bi jemal resno družinskih polomov in drugih nesreč, ki jih povzročajo. Treba ga je reševati, kjer je to mogoče.

Žena, ki je še v dvomih glede pitja svojega moža, se sprašuje:

Je moj mož navaden zmeren pivec?

Se ga napije samo slučajno v družbi?

Je res morda že alkoholik?

Nekaj ni prav z menoj! Preveč pijem.

Alkoholik menda vendar še nisem?!

Komur se v dnu srca pojavijo ta skrivna vprašanja, ga spečeje kot žerjavica. Mnogokrat si ne more odgovoriti nanje, ampak niha sem in tja. Ko je pri hiši hudo, je ženi jasno: »Alkoholik je! Tako ne bo šlo več dolgo.« Trezen in skesan mož ji spet pričara »nekdanje lepe dni« v družini in potihno si žena govori: »Saj ni slab človek! Družba ga je zapeljala v pijačo.«

Mož, ki pije, tudi niha, a mnogo manj. Prepričan je, da je z njim vse v redu, češ malo ga popijem kot vsi drugi, kaj pa je to posebnega. Le kdaj pa kdaj se ga polasti strah, da ni res tako.

Samo malo alkohola je potrebno, da je strah utopljen.

Vse ljudi lahko razdelimo na štiri skupine glede na to, kakšen odnos imajo do alkoholnih pijač:

mu rekli, da bo to centralna čistilna naprava za celo tovarno.

V zaključni fazi priprav je tudi gradnja skladišča olj in emulzij, potrebnih v proizvodnem procesu. Izdelana je projektna dokumentacija in pridobljena so potrebna soglasja, v teku je tudi zbiranje ponudb izvajalcev. Računamo, da bi v pozni jeseni pričeli z zemeljskimi deli.

Pripravljamo tudi projektno dokumentacijo za izgradnjo sistema lastne industrijske vode za tehnološke potrebe. Z izgradnjo tega sistema bomo za 50 do 70 % razbremenili krajevno vodovodno omrežje, iz

katerega je sedaj tovarna direktno napajana.

Vsa pretekla leta smo veliko vlagali tudi v nakup sodobne opreme, predvsem za proizvodnjo vseh vrst verig, manj pa za proizvodnjo vijakov in odkovkov. V tem prikazu ni smiselno naštevati posameznih strojev in opreme, lahko pa rečemo, da je bil predvsem v Verigarni v zadnjih dvanajstih letih strojni park skoraj v celoti zamenjan.

V naslednjih letih bo podarek na vlaganju v opremo za tozda TIO, to je za potrebe industrijske pnevmatike, ki ima v vseh naših planih prioriteto.

Vinko Rozman

— abstinenti
— zmerni pivci
— alkoholiki
— neozdravljivi alkoholiki.

Abstinenti se popolnoma zdržijo alkoholnih pijač, zato jih alkohol ne ogroža.

Velika večina ljudi pri nas je zmernih pivcev. Krog zmernih pivcev je torej zelo razvejan: od takih, ki zelo redko kaj popijejo, do tistih, ki že skoraj prehajajo v krog alkoholizma. Sploh je tam okrog meje med zmernim pitjem in alkoholizmom zelo težko razlikovati, ali je kdo še zmerni pivec ali je že alkoholik.

Nedvomno pa je res, da nikdar še ni bilo na svetu nobenega alkoholika, ki prej ne bi bil zmeren pivec.

Neozdravljivih alkoholikov na današnji stopnji razvoja ni mogoče več urediti in ozdraviti. Dolgotrajno pitje jih je preveč uničilo. Po navadi ima tak alkoholik hude okvare organizma, zlasti preveč uničen živčni sistem in duševnost. Prav tako je zaradi alkohola njegov značaj že tako zveržen, da so do temelja razbiti vsi njegovi odnosi z najbližjimi. V njem torej ni več osnove in gradiva, da bi lahko obnovili visoko stavbo zdravo osebnosti, v okolici pa ne svojca, ki bi se hotel lotiti z njim tega dela.

Morda bomo presnečeni ugotovili, da pri alkoholizmu videz zelo vara.

— Na videz še čisto urejena družina — v resnici pa skrivna za svojimi zidovi grenko bol alkoholnega gorja, ki jo prej kot slej tako razžre, da se mora »izdati« okolici.

— Človek je sveto prepričan, da zmerno pije in z njim ni nič narobe. Njegovi najbližji pa že dolgo občutijo in vedo, kako neizprosno je odvisen od alkohola.

ZAHVALA

vsem, ki ste pospremili na zadnji poti našega ljubega moža, očeta, brata, dedka, tasta, strica in svaka VINKA ERŽENA, mu darovali šopke cvetja in vence. Iskrena hvala sosedom, godbi na pihala, organizaciji ZB in DO Veriga za izkazano pomoč in za poslovilne besede.

Vsi njegovi
Lesce, Savodenj, Železna Kapla in Mežica

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Rudija Rajharda se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozda Verigarne za izrečeno sožalje in podarjeni venec.

hči Gizela Dijanič z družino in sinova Bojan in Janez

Pripravljalna konferenca proizvajalcev verig na Madžarskem

Od 6. do 10. septembra je bila na Madžarskem pripravljena konferenca proizvajalcev verig iz vzhodne Evrope. Ker v letu 1981 v Crikvenici niso bili prisotni vsi stalni člani, to ni bila samo priprava na naslednje leto, ko bo na vrsti WEISSENFELS iz Vzhodne Nemčije, ampak tudi ponovitev naše konference, posebno v glavnih predavanjih. Program je bil sestavljen tako, da smo se zbrali v ponedeljek v Budimpešti, v tovarni ročnega orodja KEZISZERSZAMGYAR.

Ta tovarna je bila organizator srečanja poleg tovarne rudarske opreme in verig ORSZAGOS BANYAGEPGYARTO, tudi iz Budimpešte. Ob 14. uri smo se nato odpeljali proti Debrecenu, ki je ca. 200 km oddaljen od Budimpešte proti romunski meji. Tam ima tovarna za poletje v kraju Hajduszoboszlo najeto privatno hišo za svoje delavce v času dopusta. Mesto je približno tako veliko kot naša Radovljica, ima pa zelo ugodno podnebje, tako da je močno razvit turizem; to je pravi center oddiha. Imajo veliko kopalnih bazenov in toplic, ki pa so za naše razmere dokaj hladni in nečisti. Voda je od prsti močno umazana in ima 20 °C, kar temperamentnih kopalcev ni nič motilo.

V hotelu so nam pripravili lepo manjšo konferenčno dvorano za zasedanje, tudi hrana je bila v hotelu. Mimogrede lahko povem, da imajo hrano dobro, posebno kruh, solate pa razen kumar in paprike nobene. Debrecinska klobasa za zajtrk je zanje tako normalna, kakor za nas skodelica kave ali čaja.

Zvečer smo imeli skupno večerjo in bili seznanjeni s celotnim programom za naslednje dni.

V torek zjutraj smo začeli s ponovitvijo bolj interesantnih prispevkov ter nadaljevali še v popoldanske ure. V sredo smo imeli posebej pripravo novih tem za naslednje leto, za kar smo porabili kar precej časa. Posebej pa smo se posvetili novostim, ki jih prinašajo proizvajalci verig iz zahodne Evrope. Za četrtek je bil predviden ogled dveh tovarn v Debrecenu, popoldne pa piknik v stepi, kjer je bilo v programu jaha-

nje in večerja po starem hunskem običaju. V petek je bil podpis protokola, zapisnikov in odhod domov. Zapisnike in program smo napravili že v sredo zvečer, tako da sva se midva že v četrtek zjutraj odpeljala domov.

Ko sva se vozila nazaj, sva videla vsepovsod lepo obdelano zemljo, ogromno koruze in sončnic. Tudi mesta so dosti čista in urejena, ceste pa boljše kot naše. Kar zadeva prehrano, je le-ta cenejša kot pri nas, seveda pa so plače manjše, tako da je pri nas življenje še vedno cenejše.

Za naslednje leto smo predvideli naslednje teme:

— Trajnostni preizkus tehničnih verig, metode preizkusa. Izdela poljska delegacija iz Gliwic.

— Vpliv površinskih napak, sistemov upogibanja, hitrosti upogibanja in različnih parametrov na končno kvaliteto verig.

Naloga je naša in teče dve leti. Dali smo pregled do zdaj narejenega dela, z diapozitivi pokazali vrste napak, različne strukture in rezultate na gotovih verigah. Naloga bo drugo leto zaključena. Če bomo pa dobili odgovor na vsa problematična vprašanja, pa še ni gotovo.

— Izkušnje pri proizvodnji tehničnih verig višjih stopenj.

— Izkušnje pri proizvodnji rudarskih verig.

Te naloge obdelajo vse delegacije, če imajo omenjene verige v rednem programu.

— Avtomatika in racionalizacije pri proizvodnji sidrnih verig 30—50 mm.

To nalogo obdelala samostojno delegacija iz Weissenfelsa.

— Uporaba novih mikrolegiranih jekel za zidne verige U3.

Pripravi poljska delegacija iz Slupska.

— Orodje: površinska obdelava, trdote, časi vzdržljivosti in priprava za upogibalne in varilne stroje.

Tudi te podatke pripravijo vse delegacije in se nato na konferenci naredi primerjava.

— Novi stroji in naprave. Informacije dajo vse delegacije.

— Racionalizacijski predlogi: prihranek na energiji in na materialu.

Tudi tu so zaželeni predlogi vseh delegacij.

— Varilni pogoji in nastavitveni parametri za varilne

stroje, ki proizvajajo visokoodporne verige.

Tu so zadolženi: DDR, SFRJ in ČSSR.

Za rudarske verige pa morajo pripraviti podatke in nastavitvene vrednosti: ČSSR, Poljska in Madžarska.

— Organizacija kontrole in vloga kontrole kot garanta za kvalitetno proizvodnjo visokoodpornih, rudarskih in sidrnih verig.

Izdelajo vse delegacije, vsaka za svoje področje.

— Primerjava kapacitet in norm:

— za tehnične verige ČSSR, DDR, Madžarska, SFRJ;

— za rudarske verige: Poljska, ČSSR, SFRJ;

— za sidrne verige: Poljska, DDR, SFRJ.

Naloge so zelo zanimive in dosti zahtevne. Nekaj podatkov bomo izmenjali že med letom po pošti, ostale pa na konferenci naslednje leto. Sodelovanje je bilo uspešno in tudi zelo koristno tako po tehnični kot tudi organizacijski strani; vzdušje pa prijateljsko.

Franc Legat

Sto let industrijskega gasilskega društva Železarne Jesenice

Ob tako visokem in pomembnem dogodku je bilo za laške gasilce prav prijetno presenečenje sodelovati na proslavi in tekmovanju v peteroboju v okviru ekip slovenskih železarn.

Že v soboto smo bili na slavnostni seji, kjer so nam ob jubileju stoletnega humanega dela na kratko opisali prve začetke in potrebo te dejavnosti, kako je vzporedno z razvojem industrije naraščala med industrijanci vedno večja potreba požarne varnosti vse do konca prve svetovne vojne. Tudi med obema vojnoma se je železarna znašla v težkih razmerah, pa kljub temu je bila gasilska dejavnost v železarni razmeroma dobro organizirana. Kako je druga svetovna vojna zrahljala gasilske vrste, se vidi po podatkih, da je ob začetku okupacije gasilska četa štela 136 poklicnih in prostovoljnih gasilcev. Kmalu po osvoboditvi, ko so se zopet znašli, pa je štela le 26 poklicnih in prostovoljnih gasilcev.

Kakšne uspehe so dosegli vse od takrat pa do danes, je bilo videti najbolje v nedeljo na proslavi in na zelo lepo urejeni razstavi.

Tudi tov. Dolanc, ki je jubilate pozdravil, je v svojem kratkem govoru najbolj poudaril, da je gasilstvo pri nas najbolj humana organizacija in da je med nami še preveč ljudi, ki se tega ne zavedajo.

Ker sem že na začetku omenil tekmovanje, je prav, da tudi o tem zapišem nekaj besed.

Mi gasilci poznamo razna tekmovanja, in to od praktičnih vaj z uporabo raznega orodja, do hidranta, motorke, brizgalne s sedmimi ali z devetimi gasilci itd. Na tem tekmovanju so nas tudi nekoliko presenetili, za razliko od standardnih tekmovanj so nam pripravili predvsem discipline reševanja. Navidezno, bi rekel človek, so to zelo nedolžne discipline, samo tekmovanje pa je pokazalo povsem drugačno sliko.

Vse discipline: od štafete, plezanje po vrvi do ponesrečenja, reševanje ponesrečenja iz ruševin in nošenje ponesrečenja na nosilnih jermenih, so nam prinesle verjetno prvo mesto. Zataknilo se je pri metanju reševalne vrvi do ponesrečenja. Tu pa smo zgubili toliko točk, da smo ob koncu tekmo-

Naša ekipa na tekmovanju ob praznovanju 100-letnice

Pokal in priznanje s tekmovanja

vanja pristali na četrtem mestu.

Na koncu naj omenim, da so se naši najmlajši zelo častno

borili, če pa bodo še taka tekmovanja, pa pričakujemo boljši uspeh.

Anton Nežmah

Niva — novo vozilo za opravljanje servisov

Še o ukrepih

Nekoga pri tej besedi zabe, drug se je razveseli, tretji ki o njej sploh ničesar ne misli, da o drugih možnostih ne govorimo. Že to nam dovolj pove, kako si ta pojem različno razlagamo in da doživlja podobno usodo kot marsikatera druga slovenska beseda, ki je padla v mlin dnevnega političnega aktivizma. Če ukrepu priključimo še besedo stabilizacijski ali njeno modernejšo obliko ustaliteni, potem zagotovo ni mogoče vedeti, kaj to v resnici je. Za sporazumevanje bo še časoma res postalo bolje, da človek pozna manj, namesto več besed.

Razvrednotni pojem ukrepa nam daje res veliko možnosti. Z ukrepanjem slovenski pravopis razume vse od odločit-pao bičajno tisve do storjenega dejanja, mi pa običajno tisto, kar je bolj prikladno. Če hočemo kolikor toliko natančno ugotoviti, kaj nekdo z nekim ukreptom misli, moramo najprej vedeti, kdo je to, ob kakšni priložnosti je izrekel ukrep, komu itd. Ne glede na to, pa tudi bolj opredeljeni ukrepi, z nazivom in zapisano vsebino, povzročijo različne asociacije. In problem se v resnici pojavi pri teh, ne pri abstraktnih razlagah samega pojma. V tovarni smo najprej spoznali stabilizacijske ukrepe, potem ukrepe za boljše poslovanje, devizne ukrepe in ne nazadnje tudi ukrep začasnega družbenega varstva. Prvi so bili dokaj politično naravnani ali vsaj povzročeni, čeprav so se ukvarjali z resno temo, mnogi med njimi pa so po vsebinskih opredelitvah celo daleč presegle obstoječe plane v tovarni. Nezrelo od nas pa je bilo predvsem to, da teh ukrepov nismo jemali z vso nujno odgovornostjo in jim določili pravega mesta ali vlo-

ge. Nismo jim opredelili razmerja do planov, niti se nismo resno trudili s tem vprašanjem. Zgodilo se je torej in še se dogaja, da je del teh ukrepov pomenil učinkovitejše izvajanje planskih ciljev, del pa jih je spreminjal. Taka dvotirnost o istih stvareh je že po logiki vir konfliktov, ker je bil za nekatere pomemben plan, za druge pa ukrepi. Nerazumljivost takega stanja nam pove primer izpred let, ko smo v stabilizacijskih ukrepih zapisali, da moramo proizvesti toliko in toliko odstotkov več kot je plan. Na prvi pogled ne bi mogli zaslužiti drugega kot pohvale, v resnici pa smo priznali, da nismo dobro planirali ter na ta račun želi dodatne efekte. Očitno je prijetneje ugotavljati, da so bili ukrepi učinkoviti (ker smo pač presegle plan), kot pa ustrezneje planirati. Pri taki nedorečenosti je dokaj normalno, da se ljudje različno opredeljujejo, na pomenu pa izgubita tako plan kot ukrep. Plan živi svoje rutinsko življenje, ki se ga je naučil že pred mnogimi leti, dalje, ukrep pa čaka družbenega priznanja in postane sam sebi (morda še komu) namen. Na sploh smo pri celotnem delovanju strašansko usmerjeni navzven v tem smislu, da se na vse načine poskušamo zavarovati pred družbo, če pa (sami sebi) storimo kaj koristnega, bi bilo pa vsekakor nujno, da nas družba pohvali. Če se še za trenutek ustavim pri razmerjih med plani in »ukrepi«, bi rekel, da ni objektivne potrebe po prej omenjenem kompliciranju. Osnovni instrumenti morajo gotovo ostati plani, ker so (posebej letni) konkretno uporabljivi in izmerljivi, dolgoročni ukrepi pa bi lahko zelo dobro funkcionirali kot idejne in tudi strokovne podlage planiranju v

prihodnih obdobjih. Na žalost pa pri določevanju planov nimamo časa in volje, da bi oživili vsa tista konstruktivna razmišljanja, ki se porodijo in tudi zapišejo pri postavljanju »ukrepov«.

Mislím, da bo škoda, če bodo vzporedno vlogo dobila tudi vsa prizadevanja (lahko tudi ukrepi) za spodbuditev poslovne uspešnosti temeljne organizacije TIO in v perspektivi z njo vred delovna organizacija kot celota. Nevarnost vsekakor obstaja, saj se starih navad ne bo lahko otreli, simptomi pa se že kažejo. Sanacijski program, kakorkoli že je bil pač sestavljen, kot neke vrste izredni ukrep, mora obdržati temeljno vlogo: sanirati (zdraviti, izboljšati). Vsaka drugačna uporaba (po tistem razlaga) je odveč in preprosto nedopustna iz kakršnihkoli razlogov. V zvezi s tem vprašanjem se bo verjetno treba odločiti za kriterij presojanja rezultatov poslovanja do konca in ob koncu letošnjega leta v tej temeljni organizaciji. To bodo gotovo morali biti predvideni rezultati po sanacijskem programu oz. na njegovi podlagi izdelan rebalans obstoječega plana, ker sam sanacijski program nima dovolj razdelanih vseh elementov pla-

na. Dvotirnost (predpostavimo, da bodo cilji programa realizirani) utegne dati čudne primerjave: na eni strani visoke indekse, na drugi pa normalno realizacijo programa in saniranje izgube. Bolj od sanacijskega programa pa je večplasten ukrep družbenega varstva. Ta je bil že pri samih pobudah živa mavrica. Delavci temeljne organizacije (ali pa morda le njeni »avtentični« razlagalci) so imeli to za ponovni udarec, s posplošenimi spomini na resnične dogodke iz njene preteklosti, tokrat s strani Verige. V čem naj bi bil ta udarec, se ni razlagalo, niti ni bilo možno to vprašanje razčistiti, ker se je ta misel čustveno obarvala in dobila širše dimenzije. Ni pa povsem neverjetno, da je za nekatere to le bil udarec v tem smislu, da bi jim ukrep preprečil privatizacijo upravljanja z družbeno lastnino. Izbira obrambnih sredstev pa je bila pestra. Najbolj značilno je bilo kazenje s prstom na Verigo oz. njene skupne službe (njega odgovornost je v tej zvezi drugo vprašanje). Tak obrambni program je pri nas, na žalost, lahko zelo učinkovit, medtem ko v razmerah kapitalističnega gospodarstva nujno pripelje do likvidacije (najbož mu zato

pravijo, da propada). Če je ukrep usmerjen v preprečevanju teh pojavov, potem je njegova pozitivna vloga jasna. Prav tako pa s strani preostalega dela Verige ne bi smelo biti okrog tega preveč filozofiranja. Pobuda za uvedbo ukrepov se ne more razlagati drugače kot klic družbi oziroma njenim organom, ki razpolagajo z učinkovitejšimi sredstvi, da pomaga razrešiti zgoraj opisano situacijo, ki ji Veriga s svojim vplivom ni bila kos, da ne rečem, da ji je tudi botrovala. Vprašanja, kdo je koga, med resnimi ljudmi ne morejo imeti mesta. Kar se tiče naše korajže, je pa treba reči, da je imela zelo čudna pota, pa še ta korajža je bila le v tem, da smo priznali slabost. Glede ukrepa samega, ga najbrž ne moremo šteti za kaj drugega, kot za boljšo startno osnovo za realizacijo vseh sanacijskih ukrepov. O uspehih ali neuspehih naših potez se mi torej zdi, da je najbolj primerno za sedaj le razmišljati.

Upam, da me bralci ne bodo proglasili za nepoklicanega tolmača, vse to se zdi le tako logično.

Miloš Janša

Delo napreduje, a vendar...

Ta »vendar« v naslovu malo spominja na gorenjsko nergavost, ko nismo srečni, če kakšno stvar nekoliko ne pokritiziramo in jo pogledamo temnejše kot v resnici je. Ta naslov velja za našo novo investicijo, obrat površinske zaščite. Če bi pobrskali malo nazaj po starih letnikih tovarniškega glasila in zbrali vse članke o poteku te investicije, ki so bili namerno napisani ob različnih fazah gradnje, bi odkrili zanimivo nadaljevanje, v kateri nastopa vse mogoče, vse tisto, kar v končni fazi prinaša zamudo rokov, povečanje stroškov in še marsikakšno napako, in oblikuje končno sliko, ki daje občutek, da se pri investicijah nočemo ničesar naučiti. Dobimo le grenko spoznanje, da nam pri investicijah nekako ne gre. Ni moj namen ugotavljati vzrokov za tako stanje, še manj kazati s prstom na nekoga, da je kriv, le dejstva so takšna in ta bi nas morala prisliti, da analiziramo, kje grešimo in zakaj so realizacije naših investicij v primerjavi s podobnimi objekti drugod, pri nas toliko dražje, slabše oz. v zamudi. Jasno, da smo vsi tisti, ki smo količkaj pri tem prizadeti, takoj pripravljeni postreči s kopico objektivnih opravičil in zagovorov, da smo takoj pripravljene drug drugega očrniti in mu naprtiti levji delež krivde, samo to nas ne bo odvrnilo od tega, da bomo naslednjič postopali spet prav tako neorganizirano in neučinkovito. Predvsem pa bomo morali tudi postaviti jasen cilj — kaj hočemo in ko se skupno za to odločimo, ta cilj z vsemi močmi in sposobnostmi zagovarjati in doseči.

Tako pa spet, ko prva linija pocinkovalnice še niti ni začela z delom, že ugotavljamo, kaj vse bi v novem obratu še radi počeli, le-ta pa je za planirano proizvodnjo še premajhen.

No, kljub vsemu je prva linija pocinkovalnice že tik pred

preizkusnim zagonom ali žal spet, da ne izgubim na nergavosti, še ne vemo, kdo bo na tej liniji delal, da o načinu dela in tehnologiji niti ne govorimo. A vseeno novi liniji — vse najboljše.

KoB

NOVA ODMERA NADOMESTIL OSEBNEGA DOHODKA DELOVNIM INVALIDOM NA DRUGEM USTREZNEM DELU

Novosti, ki jih prinaša 103. člen Statuta SPIZ, bodo bistveno spremenile način odmerjanja nadomestil delovnim invalidom na drugem ustreznem delu.

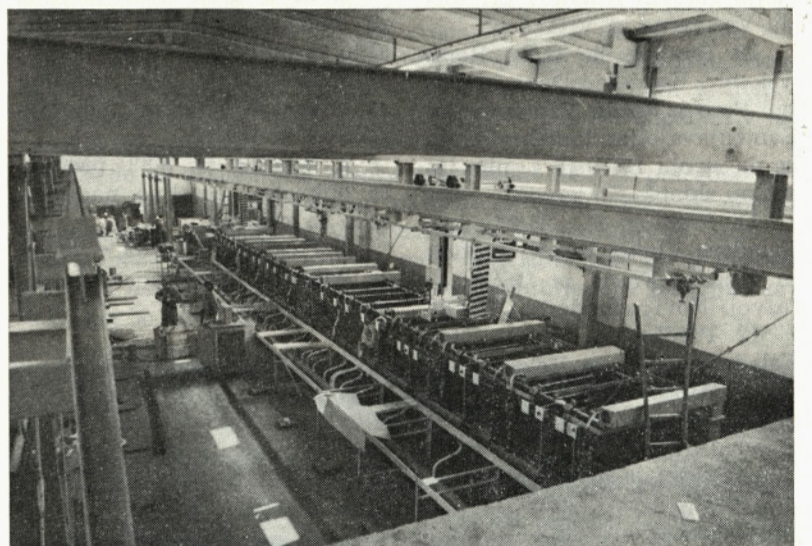
Dosedanja odmera je bila enaka razliki med povprečnim osebnim dohodkom, ki so ga imeli delavci tiste skupine, v kateri je delal invalid pred nastankom invalidnosti, ter povprečnim zneskom osebnega dohodka, ki so ga dobili delavci skupine na tistem delu, kjer je invalid zaposlen po invalidnosti.

Po novem se nadomestilo dokončno odmeri enkrat letno, tj. po zaključnem računu. Do takrat se invalidu izplačuje akontacija, ki je enaka razliki med osebnim dohodkom, ki bi ga invalid prejel za povprečne delovne uspehe v prvem trimesečju tekočega leta, če bi še delal na svojem delu (to je za dela in naloge, ki jih je opravljal pred nastankom invalidnosti) ter osebnim dohodkom, ki ga prejema za povprečne delovne uspehe na ustreznem delu za isto obdobje. Povprečni delovni uspeh predstavlja 100 % izvrševanje del in nalog. Tako ugotovljena razlika se bo po zaključnem računu sorazmerno povečala, lahko tudi znižala, odvisno od rezultatov dela in prizadevnosti invalida na ustreznem delu (osebna ocena, norma). Pozitivna razlika se bo izplačala, negativna pa poračunala pri že prejeti akontaciji.

Spremembo 103. člena Statuta so narekovali številni primeri iz prakse. Pogosti spori na Sodišču združenega dela SPIZ zaradi osnove za odmero nadomestila so bili v bistvu zakonsko pravilno rešeni, sicer pa skrajno neživljenjsko in nepravilno. Mislím predvsem na starejše delovne invalide in delovna mesta pred nastankom invalidnosti, kjer so zaposleni mladi delavci.

Nov način obračunavanja naj bi torej spodbujal invalida k boljšemu delu in storilnosti, ker v bodoče nadomestilo ne bo več odvisno od skupine delavcev, pač pa od njegove individualne prizadevnosti.

Lidija Svete

Nova galvanika

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega očeta Alojza Ermana se iskreno zahvaljujem DO Veriga, tozdu TIO, za podarjeni venec, izrečena sožalja in spremstvo na zadnji poti.

Hčerka Marjeta Stojan z družino

Ob boleči izgubi naše drage mame Ivanke Rozman se iskreno zahvaljujem DO Veriga, tozdu Verigarna, Kovačnica in Vijakar-na za podarjene vence in izrečena sožalja.

Sinovi Janko, Viktor in Franc Rozman

Ob nenadni in boleči izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozda Vzdrževanje za podarjeni venec, izrečena sožalja in hvala tudi vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Sin Frido Skumavec z družino

Ob smrti brata Ernesta se zahvaljujem sodelavcem tozda Sidrne verige za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Sestra Olga Heberle z družino

Inovacije v Verigi

Tokrat bom s precejšnjo zamudo poročal o inovacijah za drugo trimesečje letošnjega leta.

V drugem trimesečju je služba za inovacije prejela 23 inovacijskih predlogov.

1. Predlog št. 15/82, Frelj Stane iz tozda Orodjarna: Izdelava obrezilnih matric za glavne vijakov.

2. Predlog št. 16/82, Fikfak Vojko iz tozda TIO: Izpopolnjeno ravnalno pomično orodje na ekscenter stiskalki.

3. Predlog št. 17/82, inž. Faladore Vinko iz DSSS — razvoj: Izdelava cilindrov PCC.

4. Predlog št. 18/82, Dobida Slavko in Bizjak Justin iz tozda TIO: Avtomatizacija ventila za milnico na vrtnem stroju (za mazanje in hlajenje).

5. Predlog št. 19/82, Levstik Drago iz tozda TIO: Izboljšava na stroju za valjanje nacoja Thommen.

6. Predlog št. 20/82, Jelenc Dušan iz tozda Vzdrževanje in Serajnik Vladimir iz tozda Kovačnica: Izboljšava na upogibalniku v novi kovačnici (hidravlika).

7. Predlog št. 21/82, Ozebek Andrej in Bizjak Pavel iz tozda TIO: Avtomatizacija dela na vrtnih strojih BDS 2, BDS 3, BDS 4 in BDS 5.

8. Predlog št. 22/82, Rems Vitomir in Lilek Stanko iz tozda Vzdrževanje: Predelava ročice za odrez vara na varilnem stroju KEH 4.

9. Predlog št. 23/82, inž. Hanžič Darko iz DSSS služba kontrole kvalitete: Izbor transportne naprave za transportiranje gotovih izdelkov pri tozdu Verigarna in Vijakarna.

10. Predlog št. 24/82, Rems Vitomir, Knežević Dane in Babič Pero iz tozda Vzdrževanje: Zamenjava oljne lamelne sklopse na stroju DUD 16 s suho lamelno sklopko in zavoro.

11. Predlog št. 25/82, inž. Faladore Vinko, Rekelj Ludvik in Kodras Franc iz DSSS — razvoj: Novi razvodniki CETOP.

12. Predlog št. 26/82, inž. Faladore Vinko in Rekelj Ludvik iz DSSS — razvoj: Novi miniaturni krmilni pnevmatski elementi (logični sistem).

13. Predlog št. 27/82, Kodras Franci in Rekelj Ludvik iz DSSS — razvoj: Nov cilindar za kupole PCK 50 in PCK 32.

14. Predlog št. 28/82, Pogačnik Franc in Skumavec Frido iz tozda Vzdrževanje: Inovacije na drsnih oblogah pri rezkalnem stroju GHK-3N.

15. Predlog št. 29/82, Torkar Borut iz tozda Vzdrževanje: Izboljšava na upogibalnem stroju KBH-8.

16. Predlog št. 30/82, Klemenčič Lado iz tozda Vzdrževanje in Vidic Janez iz tozda Sidrne verige: Izboljšava pri transportu verig na kalibrirnem stroju KKM 200.

17. Predlog št. 31/82, Hribar Lado iz tozda Sidrne verige: Izboljšava na primežu skupine ESAB.

18. Predlog št. 32/82, Janškovec Marjan iz tozda Orodjarna: Izdelava gravure za žige postopkom eroziranja.

19. Predlog št. 33/82, Nežmah Anton in Kocjančič Janez iz tozda Vzdrževanje: Transporterji s kalibrirano verigo namesto Gallove verige (dvo ali tri redno).

20. Predlog št. 34/82, inž. Bizjak Marjan in Lužnik Franc iz DSSS — razvoj: Prebijanje lukenj namesto vrtnjanja na izdelkih: vezni člen, škopci in trebušasti škopci.

21. Predlog št. 35/82, inž. Bizjak Marjan iz DSSS — razvoj in inž. Harinski Jože iz tozda Orodjarna: Osnutek tehnologije za kovaški upogibalnik.

22. Predlog št. 36/82, inž. Razpet Jernej iz DSSS — razvoj: Zaščitna veriga Kolos (prijava patenta št. P 1153/82).

28. Predlog št. 37/82, Drago Levstik iz tozda TIO: Racionalnejše delo na brezkoničnem brusilnem stroju SASEL 125/1 E.

V omenjenem obdobju je imela strokovna komisija za obravnavanje racionalizacijskih predlogov pet rednih sej in eno izredno, na katerih so bili pripravljene predlogi za rešitev prijav.

6. redna seja (15. 4. 1982)

1. Predlog št. 13/82, predlog za zavrnitev prijave.

2. Predlog št. 32/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

3. Predlog št. 33/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

4. Predlog št. 35/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

5. Predlog št. 50/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

6. Predlog št. 2/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

7. Predlog št. 8/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

8. Predlog št. 14/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

7. redna seja (7. 5. 1982)

1. Predlog št. 48/81, predmet naj se začasno arhivira.

2. Predlog št. 3/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

3. Predlog št. 4/82, predlog, da se prijava le evidentira, brez posebnega nadomestila.

4. Predlog št. 5/82, predlog, da se prijava le evidentira, brez posebnega nadomestila.

5. Predlog št. 9/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

6. Predlog št. 10/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

7. Predlog št. 26/79, predlog naj se izplača prvo posebno nadomestilo za predlog (sledita še dva).

8. redna seja (4. 6. 1982)

1. Predlog št. 20/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

2. Predlog št. 21/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

3. Predlog št. 22/81, predlog se ne osvoji kot inovacija.

4. Predlog št. 23/81, predlog spada k izvrševanju rednih delovnih dolžnosti.

5. Predlog št. 24/81, predlog je le aplikacija znane rešitve in se ne osvoji kot inovacija.

9. redna seja (10. 6. 1982)

1. Predlog št. 26/79, predlog se na osnovi želje predlagateljev deli na dva dela. Zaradi tega bo službi posredovan nov dodatni predlog. S tem je dokončna obravnava predloga preložena na naslednjo sejo.

2. Predlog št. 15/76, predlog za izplačilo prvega posebnega nadomestila za prijavo, pri predlogu je udeleženi 8 inovatorjev (sledita še dva izplačila).

3. Predlog št. 15/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo za prijavo.

4. Predlog št. 9/79, predlog se zaenkrat ne bo koristil, z ozirom na to, da je predlog zaščitni kot model, je predlog za enkratno posebno nadomestilo.

5. Predlog št. 16/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

6. Predlog št. 18/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

7. Predlog št. 19/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

8. Predlog št. 21/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

10. redna seja (18. 6. 1982)

1. Predlog št. 46/81, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

2. Predlog št. 28/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

3. Predlog št. 22/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

4. Predlog št. 24/82, predlog se ne osvoji kot inovacija.

5. Predlog št. 20/82, predlog za enkratno posebno nadomestilo.

6. Predlog št. 17/82, predlog je ocenjen le kot nujno opravljeno delo v okviru redne delovne dolžnosti.

7. Predlog št. 25/82, predlog je ocenjen kot izvrševanje dogovorjenih nalog in zaradi tega ni inovacija.

8. Predlog št. 26/82, za odločitev o predlogu je nujno počakati na sklep o sprejemu predloga v program in šele nato odločiti o tem, ali je predlog res inovacija.

9. Predlog št. 27/82, predlog je ocenjen le kot nujno opravljeno delo v okviru redne delovne dolžnosti.

Izredna seja dne 23. 6. 1982, je bila namenjena razčiščevanju nejasnosti v zvezi s predlogom št. 26/79. Po razpravi je bilo odločeno, da se mora izdelati nov tehnološki postopek, ki izhaja iz predloga. Določen je bil faktor ustvaritvene sposobnosti 0,4.

Komisije za delovna razmerja po tozdih so dokončno sklepane o naslednjih predlogih:

1. Tozd Kovačnica

1.1. Predlog št. 38/81, Janežič Marjan: Izkoriščanje odvečne toplote pri pečeh za ogrevanje surovcev, za ogrevanje vode. Komisija je predlog zavr-

nila, ker je to že naloga skupine za energetiko v DO.

1.2. Predlog št. 39/81, inž. Bizjak Marjan: Pozicioniranje izdelkov na kovaškem upogibalniku. Za predlog je komisija sprejela predlagano nadomestilo iz 2.000 na 3.000 din, če znaša enkratno posebno nadomestilo.

1.3. Predlog št. 40/81, Knežević Dane in Jelenc Dušan: Manšeta iz vulkolana pri batnici na padalnem kladivu KPH 850. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila, Kneževiću 2.000 din in Jelencu 2.000 din.

1.4. Predlog št. 41/81, Beguš Franc in Janežič Marjan: Izboljšano prebijalno orodje za vezne člene in druge izdelke, kjer se luknje prebijajo toplo. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila; Begušu 7.000 din in Janežiču 3.000 din.

1.5. Predlog št. 42/81, Beguš Franc in Janežič Marjan: Izboljšano krivilno orodje za krivljenje locnjev in žičnih spon. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila; Begušu 3.000 din in Janežiču 2.000 din.

2. Tozd Verigarna

2.1. Predlog št. 13/82, inž. Raspjet Jernej, Jemec Ciril in dipl. inž. Legat Franc: Optimizacija premerov žice in delitev členov ter toplotna površinska obdelava pri snežnih in drugih verigah. Za predlog je komisija sprejela sklep, da je predlog predvsem afirmacija dela predlagateljev in da zaslužijo vse priznanje za prizadevnost, vendar predlog ne more biti še dodatno nagrajen kot inovacija.

3. Tozd Vijakarna

3.1. Predlog št. 47/81, Burić Jusuf in Zakarič Ivica: Predelava (krajšanje) glavačev na enoudarčni stiskalki 01-06, 01-07 in 01-08. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila vsakemu od predlagateljev po 1.000 dinarjev.

3.2. Predlog št. 49/81, Tutić Ante: Boljše usmerjanje izdelkov na stiskalkah 02-07 in 02-08. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 1.200 din.

3.3. Predlog št. 51/81, Burić Jusuf in Kralj Janko: Verižni transporter pri dvoudarčnih stiskalkah 02-07, 08, 23 in 24. Za predlog je komisija sprejela sklep, da kljub temu da se transporter zaenkrat ne bo izdelal, pripada za dobro idejo predlagatelju Buriću 600 in Kralju 400 din.

4. Tozd Sidrne verige

4.1. Predlog št. 48/81, Zgonc Alojz: Nova verižna sponka. Za predlog, ki se zaenkrat ne bo koristil, je komisija določila enkratno posebno nadomestilo kot spodbuda za inovacijsko dejavnost v znesku 500 din.

4.2. Predlog št. 3/82, Pogorevc Hubert in Panker Franc: Namestitev ohišja za nazobčanje žice na vlečnem stroju Fuhr. Komisija je odobrila izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Na izplačilo je bila pozneje vložena pritožba za avtorstvo, pritožil se je Vrečko Milan na DK in DS tozda.

Končno odločitev o predlogu bo dal DS tozda.

4.3. Predlog št. 4/82, dipl. inž. Legat Franc: Združevanje operacije kalibriranja in preizkušnja na kalibrirnem stroju KKM 200. Komisija je priznala predlog kot inovacijo, vendar ni izplačala posebnega nadomestila, ker je tako želel predlagatelj.

4.4. Predlog št. 5/82, dipl. inž. Legat Franc in dipl. inž. Žvan Beno: Popravilo razpok in napak na členih sidrnih verig. Komisija je priznala predlog kot inovacijo, vendar na željo predlagateljev se ne določi izplačilo posebnega nadomestila.

4.5. Predlog št. 9/82, Verena Bela in Kunšič Matija: Izdelava tesnilk za tesnjenje grelnih elementov na Ipsen pečeh. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila vsakemu od predlagateljev po 2.000 din.

4.6. Predlog št. 10/82, Verena Bela, Arh Tine in Železnjak Dušan: Vgraditev svetlobnih signalov, kontrole delovanja grelnih elementov na Ipsen pečeh. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila vsakemu od predlagateljev po 3.000 din.

5. Tozd Orodjarna

5.1. Predlog št. 32/81, Obradović Ivica: Ideja za kopiranje utora za prikov na utopu ročice za obračanje kolesa IMT. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila, v višini 1.500 din.

5.2. Predlog št. 33/81, Selan Emil: Paleta za pritrjevanje vertikalne glave na frezalni stroj GHN. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 2.000 din.

5.3. Predlog št. 35/81, Janškovec Marjan: Novi načini kotiranja risb za utope, ki se obdelujejo z eroziranjem. Za idejo je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 2.500 din.

5.4. Predlog št. 50/81, Frelj Stane: Izboljšava na štanci za ploščati kavelj št. 3. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 4.000 din.

5.5. Predlog št. 2/82, Mencinger Franci: Zaščita na rezkalnih strojih. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila, v višini 2.000 din.

5.6. Predlog št. 8/82, Dežman Franc: Konstrukcijske spremembe na orodju za stiskanje venca spojnice IMT. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 4.000 din.

5.7. Predlog št. 14/82, Hrovat Vladimir: Oblikovanje čeljusti za vpenjanje obdelovancev neprimernih oblik. Za predlog je komisija sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 2.500 din.

Iz precej obširnega pregleda je razvidno, da je strokovna služba prejela v drugem trimesečju 23 predlogov, strokovna komisija je obdelala in pripravila za obravnavo v tozdih 37 predlogov, komisije za delovna razmerja po tozdih pa so obdelale 22 inovacijskih predlogov.

Albin Lampe

Kadrovske vesti

Novospregjeti delavci:

tozd Vzdrževanje: Jug Iztok, Vurnik Andrej, Konc Uroš, Ažman Brane

tozd Verigarna: Zver Franci, Šarac Željko, Jalen Stanislav, Mavčec Marjan, Schmitt Arno, Vrbančič Avgust, Miskiž Esad, Plemelj Mojca, Zupanc Bojan

tozd Vijakarna: Zakarič Gina, Hribar Edvard, Eržen Simona

tozd TIO: Medič Salih, Šiftar Drago

tozd Sidrne verige: Savanovič Zoran

tozd Orodjarna: Svete Daniel

tozd Kovačnica: Kalendar Tehvid, Križaj Bojan

Tehnični sektor: Bizjak Robert, Šmit Franci

Komercialni sektor: Kovič Alojz, Koder Matjaž

Vodstvo DO: Perdih Janja

Prišli iz JLA:

tozd Sidrne verige: Potočnik Marjan

Prenehali z delom:

tozd Sidrne verige: Zupanc Bojan, Valant Brane, Horvat Ivan, Balič Mesud

tozd Vijakarna: Zupan Srečo, Pačarič Ana

tozd TIO: Pavšič Milan, Kavčič Samo, Mihelič Stane, Majstorovič Blaž, Grilc Janez, Avsenek Anton, Pašič Anton

tozd Verigarna: Valant Darko, Cigler Jože, Jakolič Martina, Beznik Peter, Stroj Viktor, Stamenkovski Dušan, Dežman Anton, Mustafi Himzija

tozd Kovačnica: Gojkovič Slobodan, Čejvanovič Sačima

tozd Vzdrževanje: Babič Pero, Bizjak Nenad

Komercialni sektor: Marinič Marjan, Tušek Anton

Splošni sektor: Balič Naza, Bernard Zlatica

Odšli v JLA:

tozd Vzdrževanje: Mandelj Janko, Lunder Franci, Kopasič Anton

tozd TIO: Jug Ludvik, Bagar Branko, Urevc Igor

tozd Kovačnica: Kolarevič Zikret, Jesenovec Marko

tozd Vijakarna: Tutič Anto, Zupan Marjan

tozd Orodjarna: Debevc Marko

tozd Sidrne verige: Sekulič Nenad

Tehnični sektor: Rejc Marjan

Rodili so se:

Ljubičič Jakovu iz tozda Verigarna hči Sanja

Marjanovič Pavlu iz tehničnega sektorja sin Uroš

Bole Primožu iz tehničnega sektorja sinova Urban in Neje

Šmit Poloni iz finančnega sektorja hči Ana

Poročili so se:

Brence Janez iz tozda Orodjarna

Kadrovska služba

NESREČE PRI DELU V AVGUSTU

V avgustu se je ponesrečilo 11 delavcev, in sicer:

Juič Safet, tozd Kovačnica
Kristan Anton, tozd Kovačnica
Lindič Alojz, tozd Kovačnica
Radič Ljuban, tozd Vijakarna
Medič Salik, tozd TIO
Čuk Marjan, tozd TIO
Ajkič Hasan, tozd Verigarna
Gajzar Franc, tozd Verigarna
Pretnar Brane, tozd Verigarna
Ličar Božo, tozd Orodjarna
Salakovič Esad, tozd Sidrne verige

Bolničarki sta nudili prvo pomoč v mesecu avgustu 442-krat, in sicer:

Urezi in ubodi, 27-krat
Opekline, 6-krat
Udarnine, stiskanine, 19-krat
Odrgrnine, 22-krat
Glavoboli, zoboboli, 117-krat
Tujki v očeh, 13-krat
Želodčne slabosti, 13-krat
Prehlad, boleč. grla, 9-krat
Previjanje poškodb, 45-krat
Ostale intervencije, 72-krat
Merjenje krvnega pritiska, 99-krat

V avgustu nismo zabeležili začetnega požara.

Iz SVD

Tekmovanje – nagrajevanje

Delovno tekmovanje kovinarjev na nivoju občine Radovljica in republiško tekmovanje je za nami. Z rezultati, ki so bili doseženi na republiškem nivoju, smo lahko izredno zadovoljni. Rezultati teoretičnega in praktičnega dela so odraz splošnega in poklicnega teoretičnega znanja, praktičnega, pri katerem sta bila osnovna kriterija pri ocenjevanju izdelovalni čas ter kvaliteta izdelka. Prav tako se je pri ocenjevanju upoštevala obraba oz. poraba orodja. Seštevek vseh ocenitev pa ni nič drugega kot faktorji stimulacije, in sicer: gospodarnost, kvaliteta in količina. Ker je bilo to tekmovanje v več kot 10 različnih poklicih in so bila za vsako področje pripravljena merila za ocenitev, ni bilo težko določiti najboljšega kovača, orodjarja, varilca, itd. Tak način je omogočil, da se je pri najboljši množični udeležbi pri 37 strugarjih izračunal vrstni red od 1. do 37. Vse navedeno pa je možno realizirati le, če so pravilno in primerno pripravljene kriteriji za količino, kvaliteto in gospodarnost.

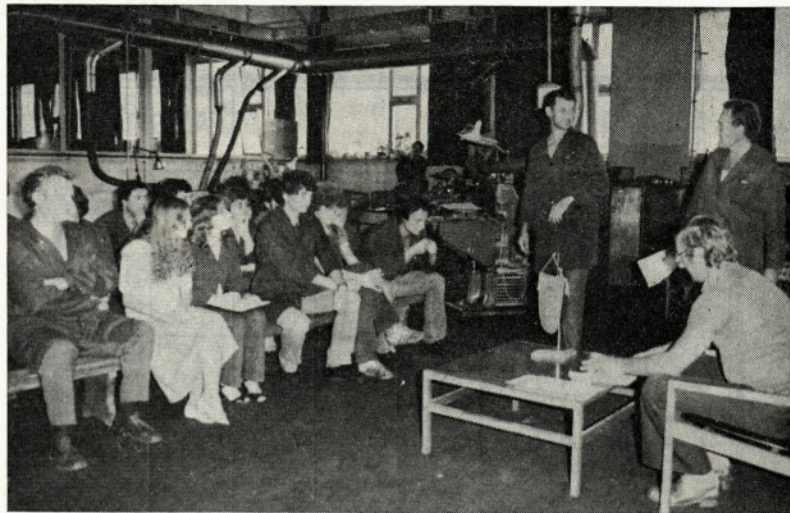
In kako je bilo v naši DO?

Že v samem pripravljalnem obdobju za to tekmovanje ni bilo povsod dosti razumevanja od vodstvenih struktur, da bi bilo naše interno tj. medtozdovsko tekmovanje čim bolj množično. To je potrdila tudi udeležba na samem tekmovanju. Tudi med samimi kvalificiranimi kovinarji je prevladovalo mnenje, češ da je to »sindikalna akcija«. Toda ta način tekmovanja ima popolnoma drugačen namen. Brez subjektivnih vzrokov se lahko določi kvalitetni vrstni red po posameznih poklicih. Ali ni to zdrava osnova za nagrajevanje? Nema lokrat, kadar je govora o nagrajevanju, na pamet ocenjujemo zahtevnosti opravljenih del in jih vsak po svoje ovrednotimo. Tudi samo tekmovanje so spremljale razne pripombe »češ kaj pa bo ta naredil« itd. Te pripombe pa so padale največkrat od takih, ki se smatrajo za »specialiste«, vendar ne za delo. Zato zaslužijo vsi, ne glede na rezultate, ki so jih dosegli, čestitke za odločitve, da so se tega udeležili. Izkušnje, ki smo jih pridobili glede organizacije takih tekmovanj z vsemi potrebnimi teoretičnimi materiali, bi morali s pridom uporabiti za nadaljevanje takih tekmovanj, kjer naj bi bil končni cilj pravilno ovrednotiti delo, temu pa lahko sledijo realne ocenitve delovnih nalog in stimulacije. Pri tako različnem proizvodnem programu kot ga imamo v DO, bi celotno tekmovanje lahko izvedli na izdelkih redne proizvodnje, pa naj bo to izdelek kateregakoli tozda. Poleg ekonomskih učinkov, ki bi jih imela DO, bi lahko v daljšem obdobju prišli do osnovnih kriterijev za nagrajevanje istih poklicev v DO za posamezne poklice. To tekmovanje bi se moralo čim bolj razširiti ter to množičnost vnesti v redno delovno dolžnost. Le na tak način bi lahko realno ocenili kvaliteto, količino in gospodarnost opravljenega dela

kovinarja, ki je osnova za pravilno nagrajevanje, katerega si vsi najbolj želimo, vendar pa

imamo realne možnosti, da ga tudi realiziramo.

Jože Harinski

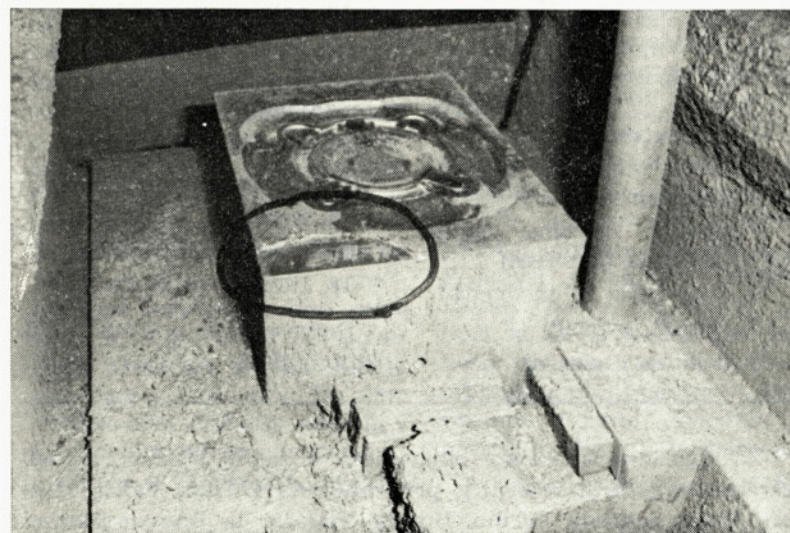
Prehodna zastavica v okviru našega tekmovanja je bila prvič podeljena za mesec julij. Prejeli so jo delavci v tozdu Orodjarna. Podelil jo je predsednik konference sindikata na redni seji DS tozda, kjer jim je izrekel čestitke v imenu celotnega kolektiva Verige. Zmagovalca za avgust bomo objavili v naslednji številki glasila.

Nesreče opozarjajo!

Število nesreč pri delu se je v zadnjih dveh mesecih v primerjavi z istim obdobjem v preteklem letu povečalo. Med prijavljenimi lažjimi nesrečami smo zabeležili tudi dve resnejši nesreči, ki sta se zgodili v tozdu Kovačnica. Obe nesreči smo morali skladno z določilom 22. člena zakona o varstvu prijaviti republiškemu inšpektoratu dela in organom uprave javne varnosti. Po opravljeni raziskavi v novi kovačnici so se pokazale različne nepravilnosti pri delu — stiskanje izdelkov na padnem kladivu. Delo so opravljali v nočni izmeni trije delavci: skupinovodja, dva delavca pa sta pomagala pri stiskanju grabežev. Pri stiskanju je prišlo do zastoja, namreč surovec za odkovek je ostal v zgornjem utopu. V takem primeru se mora glede na določilo tehnološkega postopka z dletom in kladivom odstraniti surovec iz gravure utopa. Delavci tega načina dela niso uporabljali, temveč je skupinovodja s kleščami ustavil na spodnji utop padnega kladiva odrezek pločevine. Na takšen način so nameravali delavci z udarcem na spodnji utop, na katerem je bila položena na rob utopa pločevina, izbiti surovec iz zgornjega utopa. V tem trenutku, ko je zgornji utop udaril na pločevino, je prišlo do deformacije pločevine, ki jo je držal s kleščami skupinovodja, nato je prišlo do izmeta pločevine v bližnjo okolico. Pločevina je odletela od padnega kladiva v smeri delovnega mesta ter delavcu resneje poškodovala na desni nogi koleno in spodnje vezi. Obenem, ko je odletela pločevina iz spodnjega utopa, je prišlo še do zloma kovaških klešč in je zaradi tega delavec utrpel še poškodbo, zlom kazalca na desni roki. Zaradi opisanih poškodb, ki jih je utrpel ponesrečeni delavec, je bil po nudenju prve pomoči odpeljan v jeniško bolnišnico.

Glede na analizirane vzroke nesreče pri delu je potrebno poostri nadzor nad izvajanjem navodil za varno delo ter določil tehnološkega postopka v vseh izmenah. Pomanjkljivost oziroma nepravilnost pri analizi nesreče pa je tudi pokazala, da so delavci prezirali nevarnost zaradi nepravilno uporabljenega postopka pri delu, ker so hiteli pri delu.

Vitimir Rems

Spodnji utop, na katerem je dobro vidna deformacija površine kot posledica nepravilnega dela

ZAHVALI

Vsem sodelavcem tozda Verigarna, posebno skupini ročnih varilcev, se pristrčno zahvaljujem za vso pozornost ob moji upokojitvi in vam želim še mnogo delovnih uspehov. Ivanka Benedik

Vsem sodelavcem tozda Verigarna se lepo zahvaljujem za pozornost ob mojem odhodu v pokoj. Peter Beznik

Nagradna križanka

	A	B						
1	1	2	3	5	6	7	6	8
2	14	9	10	12	11	13	15	4
3	11	5	17	9	18	4	21	9
4	20	21	6	2	9	7	4	19
5	2	11	13	4	19	7	4	19
6	3	19	4	5	7	9	8	4
7	18	4	19	11	1	16	4	13
8	12	4	1	2	7	11	1	2
9	11	14	2	9	12	9	1	2
10	14	4	13	20	4	16	6	7
11	19	6	4	16	7	11	1	2
12	6	12	14	9	19	9	18	4
13	5	9	19	6	7	5	4	18
14	14	19	9	22	9	5	6	15
15	9	22	5	6	16	4	13	4
16	1	2	6	19	9	16	6	7
17	1	11	16	9	7	23	6	7
18	16	18	3	17	9	12	6	8

Današnja križanka je zopet številčnica. Rešite jo tako, da v vodoravne vrstice od 1 do 18 vpišete pravilne odgovore na zastavljena vprašanja. Iste številke v kvadratkih pomenijo iste črke. Naj vam bo kot pomoč pri reševanju podatek, da dobite ob pravilni rešitvi v prvi in tretji koloni znano geslo.

- izvir vode
- vrsta glodalca, znanega po dragocenem krznu
- prednji oziroma zadnji del avtomobila (množina)
- drug izraz za medveda
- lastnik tovarne
- delavka v pisarni

- mesto na Poljskem ob reki San
- lastnost mastnega
- človek, ki gleda stvari le z dobre strani
- splošen, povprečen
- resničnost, stvarnost
- vsakdanja izkušnja
- hrup, kraval
- prizidek del k hiši
- dokončanost izdelka
- neplođen, nerodovit
- mesto v ZR Nemčiji
- ljubček, priležnik

Rešitve nam pošljite do 8. oktobra 1982.

Za nagradno križanko, objavljamo v zadnji številki, so bili izžrebani naslednji reševalci: prva nagrada 170 din, Vanda Hozjan, druga nagrada 110 din, Branko Pogačar in Branko Barber, tretja 80 din Marjan Korošec in Katarina Maurer.

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga, n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Zdenka Arh, Božena Vidic, Dora Tonejc, Marjan Stiperski in Mitja Torkar. Odgovorni urednik Mitja Torkar. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdajevanju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informiranje SRS prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana

Program kina Radovljica

OD 7. 10. DO 3. 11. 1982

TEROR EXPRES
ital. barvni seksi film
7. in 13. 10. ob 20. uri,
10. 10. ob 18. uri

STREL NI BIL IZBRISAN
amer. barvni film
8. in 10. 10. ob 20. uri

JEZDECI NA DOLGE STEZE
amer. barvni film
9. 10. ob 18. uri,
12. 10. ob 20. uri

RYANOVA HČI
amer. barvni film
9. in 11. 10. ob 20. uri

IZZIV
amer. barvni film
14. in 17. 10. ob 20. uri

SUPER BEBI
nemški barvni zabavni film
15. in 18. 10. ob 20. uri

GIMNAZIJE
franc. barvni film
16. 10. ob 18. uri,
19. 10. ob 20. uri

RAZJARJENI BIK
amer. barvni film
16. in 20. 10. ob 20. uri,
17. 10. ob 18. uri

MOJA ŽENA ČAROVNICA
ital. barvni zabavni film
21. in 24. 10. ob 20. uri

SAMO DVAKRAT SE ŽIVI
amer. barv. pustolovski film
22. 10. ob 20. uri,
24. 10. ob 18. uri

PRISMOJENI ZAPORNICI
amer. barvni zab. film
23. 10. ob 18. uri,
26. 10. ob 20. uri

ULICE NASILJA
amer. barvni film
23., 25. in 27. 10. ob 20. uri

POČITNICE NA IBICI
zah. nem. barvni zab. film
28. in 30. 10. ob 20. uri,
31. 10. ob 18. uri

RAJ ZA KAMIONARJE
amer. barvni film
29. in 31. 10. ob 20. uri,
30. 10. ob 18. uri

VENERIN VRT
amer. barvni western film
1. 11. ob 18. uri, 2. 11. ob 20. uri

NISMO ANGELI, ONE PA TUDI NE
franc. barvni film
1. in 3. 11. ob 20. uri

Zima v pogorju Mt. Blanca

Počasi začetiva utrujenost, tako da naju kar malo skrbi, kako bo jutri. Vreme se proti večeru spet pokvari. Večer je nekakšna mešanica megle, zvezd in občasnega sneženja.

Bliža se konec tedna. Zvečer pride v kočvo večja skupina domačih fantov in deklet, članov raznih alpinističnih klubov iz Francije. Mirko v razgovoru z enim izmed njih izve, da dva od njih nameravata jutri plezati isto smer kot midva in da ni pričakovati bistvene spremembe vremena, ki bo še naprej spremenljivo.

Odločitev bo torej padla jutri zjutraj. Utrujena od današnje ture kmalu trdno zaspiva. (Se nadaljuje)

Ob štirih zjutraj grem ven pogledat na vreme. Iz megle narahlo sneži. Vrnem se v sobo in se kar nekoliko pomirjen zbašem nazaj v spalno vrečo, saj se mi bo kar prileglo še nekaj ur počitka.

Ob sedmih naju oba skupaj spravi pokonci svetloba novega dne. Takoj sva spet pred kočvo. Skozi meglo pričenjajo prodirati sončni žarki. Na ledeniku opaziva dve postavi, ki se bližata vzhodu severne stene Les Courtes. Na brzino pospraviva skromno zalogo hrane, ki jo še premoreva, in se pripraviva na vzpon.

Slediva smučini dveh Francozov, ki sta ledenik prečkala s turnimi smučmi. Lahko ju opazujeva, ko premagujeta že prve metre »švicarske« smeri, visoko nad nama.

Bolj ko se bližava vzhodu stene, tem bolj strmo se boči v led in sneg vkovana, osemsto metrov visoka pregrada, v kateri praktično ni ravnega prostora. Zadnjo strmino pod steno preseka nekaj velikih razpok. Vrv mora iz nahrbtnika. Po zaslugi sledov najinih predhodnikov sva hitro prek nevarnega področja in znajdeva se do pasu vgreznjena v mehki pršič pod krajno počjo. Premagati morava navpičen skoraj previsen skok, do katerega je treba prek snežnega mostu sumljive trdnosti. Skok premagam s pomočjo dveh cepinov, ki jih zabijem v sneg enega nad drugim. Spodnji mi služi

za stop, zgornji pa za oprimek. Ko se hočem potegniti čez rob, se mi za nameček zatakne pomožna vrstica v spodnji cepin. Moram se spustiti nazaj in šele v naslednjem poskusu se nekako skobacam v mehki pršič na viseči snežni polici sredi skoka. Uredim si stojišče. Mirko je hitro pri meni in takoj nadaljuje. Prečiti mora po tej čudni krhki polici, pokriti z velikimi snežnimi previsi, pol raztežaja v levo. Prek manjšega skoka doseže začetek ledene stene, ki je v spodnjem delu pokrita s plastjo trdega snega.

Nekaj časa plezava oba hkrati, brez varovanja. Strmina hitro narašča, tako da se morava zaradi varnosti kmalu zateči k varovanju. Plast snega je vedno tanjša in kmalu dereze zadenejo na čist led, ki je zaradi nizke temperature na tej višini, kjer tudi čez dan termometer ne zdrkne pod minus dvajset stopinj, trd kakor kamen.

Doseževa prvi skok. Šestdeset metrov visok ledeni slap, skoraj navpičen, visi nad nama. Živci se mi napnejo do skrajnosti, ko mi pogled zdrkne od Mirka, ki že kakih dvajset metrov nad menoj visi v ledeni strmini, pripet nanjo le z konicami derez ter oklom lednega kladiva in cepina, na moje neudobno stojišče. Edino najino varovanje sta oklo kladiva in cepina, ki tičita komaj centimeter globoko v ledu. Tukaj si ne smeva privoščiti prav nobene napake.

Na vrhu skoka si Mirko uredi stojišče, podobno spodnjemu. Z veliko truda priplezam do njega in z olajšanjem postavim stopala, boleča od vzpenjanja na konicah derez, na tistih nekaj kvadratnih centimetrih ravnega prostora, ki jih s cepinom izkleševa v led na vsakem stojišču.

Strmina nad nama se nekoliko »umiri«. Iz megle prične narahlo naletavati sneg, vendar kaže, da ne bo večjega vremenskega preobrata, ki bi bil tu sredi stene lahko za naju usoden. To vidiva že po tem rahlem sneženju, kajti približno vsakih deset do petnajst minut se na gladki ledeni površini nabere toliko snega, da v obliki manjšega pršnega plazuma pomete steno od vrha do tal.

Premagava še drugi strmi skok in priplezava do začetka tristo metrov visoke vršne stene, ki se skoraj v enakomernem naklonu šestdesetih stopinj vleče prav do vrha.

Led je vedno trši in dan se že nagiba v večer, midva pa še kar nizava raztežaj za raztežajem v brezkončni strmini. Zadnjih nekaj vrvnih dolžin preplezava že v svetlobi čelnih svetilk, ko ob devetih zvečer tako rekoč iz strmega ledu pada na vrh, v mehak pršič. Kakšno udobje, ko spet lahko stojiva s celimi stopali v mehkem snegu!

(se nadaljuje)

Zvone Andrejčič

